

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/99/2016
Identifikačné číslo spisu: 4114219659
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petríková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4114219659.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Z. D., bývajúceho v H., 2/ T. D., bývajúcej v H., zastúpených JUDr. Martinom Kanásom, advokátom, s o sídlom v Nitre, Školská 3 , proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, s o sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17 C 129/2014, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 20. augusta 2015 sp. zn. 9 Co 768/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 29. októbra 2014, č. k. 17 C 129/2014-47 zastavil konanie a uviedol, že o trovách konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia v o veci. V odôvodnení konštatoval, že právny zástupca žalobcov 1/ a 2/ pred začatím pojednávania vzal návrh späť a žiadal, aby súd konanie vo veci zastavil, preto s poukazom na ustanovenia § 96 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 O.s.p. súd návrhu vyhovel a konanie zastavil. Na rozhodnutie o trovách konania aplikoval § 151 ods. 3 O.s.p.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ uznesením z 20. augusta 2015 sp. zn. 9 Co 768/2015 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd aplikoval po právnej stránke § 25 ods. 1, 3, § 28 ods. 1, 2, § 96 ods. 1, 2, 3 O.s.p., § 16 ods. 1, 2, 3 Z.z. zákona o advokácii. Mal za preukázané, že úkon žalobcov 1/ a 2/, ktorým vzali svoj návrh prostredníctvom svojho právneho zástupcu, zastúpeného na pojednávaní koncipientkou účinne späť, viedol bezprostredne k zastaveniu konania, pričom späťvzatie návrhu už nie je možné odvolať.

3. Proti potvrdzujúcemu uzneseniu krajského súdu podali na súde 23. októbra 2015 dovolanie žalobcovia 1/ a 2 (ďalej aj „dovolatelia“). Namietali odňatie možnosti pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), preto považovali napadnuté rozhodnutie za nezákonné a nesprávne. Žiadali rozhodnutia okresného i krajského súdu zrušiť a vec prikázať okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Namietali, že súd ich nepoučil o ich procesných právach a povinnostiach a ani o

tom, či sú im známe dôsledky späťvzatia návrhu, pričom koncipientka zobrala návrh späť a žiadala konanie zastaviť. Podľa názoru dovolateľov nebola pre tento právny úkon oprávnená, konala nad rámec udeleného poverenia (mala sa iba zúčastniť pojednávania uskutočneného 29. októbra 2014), tým považujú jej úkon za nulitný. Poukázali na článok 42 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „SR“). Podľa nich aj prax najvyššieho súdu trvá medzi iným aj na takom poučení, ktoré účastníkovi umožní pokračovanie v konaní a dosiahnutie rozhodnutia v merite veci. Spôsob plnenia poučovacej povinnosti musí rešpektovať ústavný princíp rovnosti účastníkov, nestrannosť súdu a zákaz prejudikovania názoru súdu. Poukázali na § 5 ods. 2 a § 250a O.s.p. a akcentovali skutočnosť, že koncipient nie je advokát.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadрила.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, zastúpená advokátom, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení do 30. júna 2016 (ďalej aj „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle citovaného prechodného ustanovenia § 470 ods. 2 CSP a procesnú prípustnosť podaného dovolania posudzoval podľa § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p.

8. Dovolaním je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým bolo dovolanie prípustné, boli uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľmi napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky uznesení uvedených v týchto ustanoveniach.

9. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným nedostatkom uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalobcovia 1/ a 2/ procesné chyby konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

10. Žalobcovia 1/ a 2/ namietali, že v konaní im bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), a preto považovali napadnuté rozhodnutie za nezákonné a nesprávne, keď súd ich nepoučil o ich procesných právach a povinnostiach a ani o dôsledkoch späťvzatia návrhu. Koncipientka zobrala návrh späť a žiadala konanie zastaviť, pričom podľa dovolateľov nebola na takýto úkon oprávnená a podľa nich je tento jej úkon nulitný.

11. Odňatím možnosti pred súdom konať sa rozumie nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožňuje realizácia jeho procesných oprávnení, [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)], čo sa v danom prípade nepotvrdilo.

12. Pokiaľ žalobcovia 1/ a 2/ mali za to, že im bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že ich súd nepoučil o ich procesných právach a povinnostiach a ani o dôsledkoch späťvzatia návrhu s odkazom na § 5 ods. 2 a § 250a O.s.p., dovolací súd uvádza, že poučovacia (manudukačná) povinnosť súdu nie je bezbrehá (viď. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 104/1996) a súd je povinný sa vyvarovať takých poučení, ktorými by ovplyvnil vzájomné postavenie strán, prípadne zmenšil zodpovednosť samotnej strany za jej procesný postup v konaní. Generálnym vyjadrením poučovacej povinnosti súdu bol § 5 O.s.p., pričom pokiaľ bol účastník v konaní kvalifikovane zastúpený advokátom, súdy poučovaciú povinnosť nemali (§ 5 ods. 2 O.s.p.). O.s.p. vychádzal z koncepcie, že pokiaľ je účastník v konaní zastúpený advokátom, jeho právo na rovnosť zbraní, teda princíp rovnosti účastníkov v procese je zachované a nie je ho potrebné vyvažovať manudukačnou povinnosťou súdu, nakoľko vedomosť o procesných právach a povinnostiach je garantovaná kvalifikovaným zastúpením.

13. V danom prípade zo súdneho spisu vyplýva, že žalobcovia 1/ a 2/ udelili generálne plnomocenstvo na

ich zastupovanie vo veci náhrady škody advokátovi 25. júna 2014 (č. 1. 5), ktorý splnomocnil svoju advokátsku koncipientku poverením zo dňa 29. októbra 2014, „aby ho zastupovala a vykonávala všetky úkony v zmysle zákona o advokácii v o veci vedenej na OS Nitra sp. zn. 17C 129/2014 a aby sa zúčastnila pojednávania v uvedenej veci dňa 29. októbra 2014 o 10,15 hod.“ (č. 1. 34).

14. Podľa § 25 ods. 1 O.s.p. ako zástupcu si účastník mohol vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nebolo možné obmedziť. Advokát bol povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupoval a bol oprávnený sa dať zastupovať iným advokátom ako ďalším zástupcom, prípadne advokátskym koncipientom, ktorého zamestnával (§ 25 ods. 2 a 3 O.s.p.).

15. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o advokácii“) , advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné, pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb. Pri jednotlivých úkonoch v sporovom konaní môže advokáta zastúpiť aj advokátsky koncipient (§ 16 ods. 2 zákona o advokácii). Zastupovanie advokátskym koncipientom nie je možné proti vôli klienta (§ 16 ods. 3 zákona o advokácii). Advokát zodpovedá klientovi za škodu, ktorú mu spôsobil v súvislosti s výkonom advokácie; zodpovednosť advokáta sa vzťahuje aj na škodu spôsobenú jeho koncipientom alebo jeho zamestnancom, ak advokát vykonáva advokáciu ako spoločník spoločnosti podľa tohto zákona, povinnosť podľa tohto ustanovenia sa vzťahuje iba na túto spoločnosť. Koncipient a iný zamestnanec advokáta nezodpovedajú klientovi za škodu spôsobenú pri poskytovaní právnych služieb. Ich pracovnoprávna zodpovednosť voči advokátovi nie je tým dotknutá (§ 26 ods. 1 a 2 zákona o advokácii).

16. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že dovolatelia boli v konaní zastúpení advokátom, ktorý bol oprávnený poveriť zastupovaním pri jednotlivých úkonoch svojho advokátskeho koncipienta. V danej veci advokátsky koncipient konal lege artis (podľa zákona) v zmysle udeleného poverenia advokátom zo dňa 29. októbra 2014, z ktorého nevyplýva, aby advokátsky koncipient nemohol urobiť späťvzatie návrhu. Pokiaľ teda dovolatelia boli v konaní riadne zastúpení advokátom, resp. jeho advokátskym koncipientom, súd poučovaciu povinnosť nemal (§ 5 ods. 2 O.s.p.), nakoľko vedomosť o procesných právach a povinnostiach vrátane vedomosti o dôsledkoch späťvzatia návrhu bola garantovaná ich advokátom (advokátskym koncipientom) ako kvalifikovaným zástupcom, na základe čoho nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu súdu, a tým k odňatiu ich možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

17. Pokiaľ dovolatelia poukazovali aj na poučovaní povinnosť podľa § 250a O.s.p., k uvedenému dovolací súd poznamenáva, že právne zastúpenie podľa uvedeného ustanovenia bolo procesnou podmienkou pre uplatnenie ochrany práv a oprávnených záujmov účastníka v správnom súdnictve v konaní o správnej žalobe (§ 247 a nasl. O.s.p.), čo nie je daný prípad.

18. Vzhľadom k tomu, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej nesprávnosti tvrdenej žalobcami 1/ a 2/ a nevyšli najavo ani iné nedostatky uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p.; prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O.s.p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobcov 1/ a 2/ podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napádaného rozhodnutia odvolacieho súdu.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP neodôvodňuje. O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.